

Qui són i què van fer els policies més agressius de l'1-O a Barcelona

CRÍTIC identifica els cinc agents que van actuar de forma més contundent a partir de la documentació recopilada per l'acusació popular de l'Ajuntament

Text: Roger Palà i Laura Aznar / Foto: Jordi Play / ACN

Una manifestant alça els braços davant agents antidisturbis de la policia espanyola L'1-O / JORDI PLAY - ACN

Les imatges de la repressió policial de l'1 d'octubre de 2017 van fer la volta al món. Però, més enllà de la multitud de vídeos i de fotografies que s'han viralitzat d'aquella jornada, sabem poques coses concretes dels policies que les van protagonitzar. Qui són i quines agressions concretes van cometre? CRÍTIC ha tingut accés a vuit interlocutòries del Jutjat núm. 7 de Barcelona que imputen un total de 24 agents per la seva actuació durant la repressió del referèndum a la capital catalana. L'actuació de cinc d'ells, especialment greu, està documentada gràficament. En aquest article us expliquem què van fer i per què el jutge ha decidit investigar-los.

L'Ajuntament de Barcelona exerceix l'acusació popular en totes les causes obertes a la ciutat per la repressió policial de l'1-O. La causa avança a bon ritme i cada setmana hi ha un degoteig de noves imputacions: la setmana passada, CRÍTIC [va publicar](#) la darrera de la qual s'ha tingut coneixement: dos nous policies imputats per l'actuació a l'Escola Dolors Monserdà, del barri de Vallvidrera. Entre

els investigats hi ha quatre dels vuit caps d'operatiu que van coordinar la repressió del referèndum, i ara l'objectiu del consistori és aconseguir que se citi el tinent coronel Pérez de los Cobos, màxim responsable de l'operatiu a Catalunya.

La intervenció policial es va produir en un total de 27 centres i va deixar 298 ferits, dels quals 275 van formalitzar denúncia en el seu moment. De les 27 escoles on hi va haver una denúncia inicial, **10 investigacions continuen obertes** i en 8 casos hi ha agents imputats. Durant aquesta tardor es preveu que declarin com a investigats o testimonis una trentena de policies dels quals van intervenir en els fets, en el que serà també un moment molt rellevant de la investigació.

Jaume Asens, tinent d'alcaldia de Drets Civils de l'Ajuntament barceloní i advocat de reconeguda trajectòria en matèria de denúncia d'abusos policials, explica a CRÍTIC les dificultats per tirar endavant la investigació: "Alguns casos han quedat arxivats, sobretot aquells en què no hi ha imatges, però **hi ha casos que estan molt ben identificats**, on hi ha un ús de la força clarament desproporcionat i innecessari. Són actes de violència gratuïta. És difícil que el jutjat ho acabi arxivant". Asens, però, lamenta que sovint "hi ha una **sobreprotecció dels agents de l'autoritat** i una infraprotecció dels ciutadans davant les situacions d'abús de poder".

El gran problema en la majoria de causes contra violència policial és la identificació dels autors. Però aquest no ha de ser necessàriament el cas de la investigació que instrueix el Jutjat 7 sobre l'1-O. En total, **hi ha 89 agents de la Policia Nacional identificats a través de vídeos i fotografies incloses en la causa** i que, segons l'acusació popular, haurien comès presumptes fets delictius. Falta que el jutge consideri que cal citar-los en qualitat d'investigats (de moment, això només ha passat amb 24 agents). Però de tots ells... qui són els qui van cometre les accions més violentes? En aquest article us expliquem qui són i què van fer cinc dels agents investigats pel jutge per la seva actuació l'1-O. El fet que hagin estat identificats i que la seva actuació hagi estat documentada gràficament resulta molt rellevant, perquè fa que sigui més senzill que en algun moment hagin d'enfrontar-se a judici per possibles delictes de lesions o contra la integritat moral.

El sotsinspector 4U21, reincident a les escoles Mediterrània i Pau Claris

El sotsinspector identificat amb el número 4U21 és un dels 24 investigats en la causa oberta pel Jutjat 7. Té la particularitat que la seva actuació està documentada en dos col·legis electorals diferents: a l'Escola Mediterrània i a l'institut Pau Claris, al Passeig Lluís Companys. L'activitat d'aquest agent i de la seva unitat va ser relatada en el seu moment per la 'Directa' en l'article "[El Lobo del referèndum](#)", titulat així en referència a la unitat de la qual formava part. La intervenció al Pau Claris es va fer tristament famosa per l'actuació policial desallotjant l'escala del centre, una imatge que va esdevenir icònica i ha estat objecte [d'un documental del 'Sense ficció'](#), de TV3.

Però què va fer en concret el sotsinspector 4U21? Doncs, segons consta en la interlocutòria del jutge, va ser **el responsable de l'agressió a Marta Torrecillas**, un cas que en el seu moment es va fer viral a les xarxes [per la denúncia pública que en va fer](#). En les imatges es pot veure clarament com l'agent li estira la mà i l'arrossega escales avall.

Els fets van succeir quan l'escala ja havia estat desallotjada i els agents havien pogut accedir al centre. La interlocutòria del jutge relata que "Torrecillas intenta passar entre dos agents i el número 4U21 l'agafa. L'agent li estira una mà i l'arrossega escales avall, allí la manté agafada de la mà durant uns instants". El jutge afirma que "els fets que l'afecten passen un cop ja s'ha desallotjat

l'escala i havent accedit els agents a la zona on hi ha les urnes. De fet, en aquell moment no s'està desallotjant cap persona més i, tot i això, la senyora Torrecillas és agafada i arrossegada per un agent”.

Però l'agent 4U21 **també és identificat en la intervenció policial a l'Escola Mediterrània de la Barceloneta**. La intervenció en aquest centre de votació va ser especialment contundent: s'hi van registrar 30 ferits i hi ha 23 denunciants. De fet, la mateixa interlocutòria del jutge relata com, “a diferència d'altres escoles on van succeir fets similars, en aquest cas s'observa com els agents es dirigeixen de forma directa cap a la multitud i, sense intercanviar paraula, advertència o requeriment, comencen a empenyar les persones congregades allà, iniciant una situació violenta que augmenta fins al punt d'observar-se persones a terra, una persona amb el cap ensangonat i un agent colpejant amb la seva defensa a la cara de persones que ja estaven desallotjades”.

Enmig d'aquesta situació de gran tensió, que feia 4U21? Segons la interlocutòria, va realitzar “una actuació especialment greu”. En els vídeos aportats se'l pot veure en estat d'agitació, colpejant amb la seva defensa a la cara persones ja desallotjades, donant cops de peu a una persona que ja està a terra intentant aixecar-se i colpejant a la cara la persona que va a ajudar-la, dirigint els seus cops directament a la cara dels ciutadans, cosa que reflecteix una actuació, com a mínim, indiscriminada i desproporcionada”.

L'inspector UC50, l'agent que va desencadenar la càrrega de l'Escola Ramon Llull

A l'Escola Ramon Llull, de l'Eixample, és on es van viure alguns dels moments més tensos de la jornada de l'1-O. Hi va haver 33 ferits i els agents **van disparar pilotes de goma** per obrir-se pas entre les més de mil persones congregades per defensar les urnes. En el transcurs d'aquesta operació policial [va resultar ferit de gravetat Roger Español](#), que va perdre un ull com a conseqüència de l'impacte d'una pilota de goma. Per aquesta actuació policial hi ha 13 agents investigats, 8 dels quals són els escopeters que van disparar (per bé que no s'ha pogut identificar encara qui va ser l'autor del tret que va lesionar Español).

Tal com relata la interlocutòria judicial del 14 de setembre, en què el jutge decideix citar com a investigats als 13 policies, els agents van aconseguir accedir l'escola per requisar les urnes, però els moments de més tensió es van viure al carrer, quan les furgonetes de la policia volien prosseguir el seu camí cap a altres centres de votació. El jutge relata, a partir del nombrós material gràfic aportat a la causa, que al carrer Sardenya amb Diputació “un grup nombrós de persones s'asseu a terra, impeding el pas dels set furgons”, i que la situació “s'allarga durant mitja hora, amb les persones assegudes a terra i les furgonetes policials aturades”. La interlocutòria recull específicament que, durant tot aquest temps, **“no existeix cap acte violent per part dels manifestants”**.

Tot esclata, però, quan l'inspector de policia amb el número identificatiu UC50 **“desencalla la situació utilitzant la seva defensa de forma agressiva contra les persones que hi ha assegudes**, començant així una càrrega policial en la qual s'empren defenses i es disparen salves, aconseguint una estampida de persones cap enrere i alliberant el pas dels furgons”. A partir d'aquest moment, els agents s'obren pas i es dirigeixen cap a la Gran Via, mentre els congregats “els segueixen a certa distància entre crits”. És en aquest moment quan es produeixen trets de pilotes de goma: segons l'informe policial aportat a la causa, se'n van disparar un total de 17. Cal assenyalar que l'ús de pilotes de goma [és prohibit a Catalunya](#).

Es dona el cas que en la mateixa interlocutòria el jutge cita també Roger Español com a investigat,

perquè afirma que “en un moment determinat abans de patir les seves greus lesions va llançar una tanca metàl·lica a un agent”.

L'inspector 8U50, cops de porra “al cap i per l'esquena” a l'Escola Dolors Monserdà

La intervenció policial a l'Escola Dolors Monserdà, del barri de Vallvidrera, també va ser especialment dura. Hi va haver 18 ferits i es van presentar 21 denúncies contra l'acció policial. CRÍTIC [avançava la setmana passada](#) que dos dels agents que hi van intervenir han estat citats pel jutge en qualitat d'investigats. Un d'aquests és l'inspector de policia identificat en l'operatiu com a 8U50, que, segons consta en la informació recopilada en la causa, era el responsable de la unitat Raya 50.

L'acusació popular exercida pel consistori ha documentat àmpliament l'actuació d'aquest inspector. CRÍTIC ha tingut accés a un escrit de sol·licitud de prova presentat per l'Ajuntament el 21 de setembre passat, on es detallen les agressions que hauria comès: va colpejar **“al cap amb la porra i per l'esquena”** un dels denunciants presents a l'escola, D. S. R., com consta al minut 2:25 d'aquest vídeo.

L'escrit presentat per l'Ajuntament explica que “la denunciante W. S. va rebre un cop de puny al coll” per part del mateix agent, i incorpora un seguit de vídeos documentals on “s'observa com dona dos cops de puny a la cara d'una noia, que cau a terra i queda estabornida”, que es veu “com estira deliberadament els cabells a una noia” i “dona puntades de peu i estira els cabells a un noi que es troba a terra”, i també “es veu com manté trepitjat el turmell d'una noia expressament mentre li estira els cabells”.

La interlocutòria del jutge que cita com a investigat l'agent 8U50 també és explícita sobre la seva actuació. A partir de les fotografies aportades a la causa, explica que S. M., un dels denunciants, identifica l'agent com un dels que el van colpejar amb la seva defensa: **“No s'aprecia en les imatges la necessitat de l'ús de la defensa contra S. M.”**, afirma el jutge. El mateix agent “apareix en una altra fotografia colpejant pel carrer amb la seva defensa O. T. i també arrossegant J. P. i colpejant el seu cap contra la paret”.

En l'escrit de sol·licitud de prova, l'Ajuntament també demana la imputació de quatre policies més. Segons l'acusació, aquests fets podrien constituir “delictes de lesions” i també “podrien ser susceptibles de ser considerats delictes contra la integritat moral, donada la brutalitat d'algunes de les agressions, la seva reiteració en molts dels casos i el mode vexatori en què van ser comeses”.

Els agents 5U255 i 5U226, “un cas clar de desproporció” a Nou Barris

A l'Escola Àgora, ubicada al carrer Marne, de Nou Barris, l'actuació policial va provocar un total de 15 ferits segons l'informe del metge forense que va visitar els lesionats. En aquesta ocasió, els agents sí que van fer ús d'un mecanisme de megafonia, van anunciar la seva intervenció i van demanar als presents que es dissolguessin. La interlocutòria del jutge recull que en els vídeos que s'han recopilat per a la investigació s'observa com, en un moment determinat, diversos efectius policials situats a la calçada i a la rampa de l'edifici frontal a l'escola comencen a fer ús de les seves defenses “sense saber-se el motiu”. “Colpegen de manera indiscriminada”, puntualitza el document. “Els cops, tal com s'observa a les imatges, van de dalt a baix, colpejant forçosament en la zona

superior del cos dels ciutadans concentrats”.

L'escrit del jutge es refereix al cas d'A. P, enregistrat a les imatges dels vídeos aportats a la causa, com un **“cas clar respecte a la desproporció”** en l'ús de la força per part dels agents. A. P. consta a la interlocutòria com un dels denunciants, i el seu informe mèdic determina que va patir diverses contusions, lesions a la cara i al cos i **una ferida de 8 centímetres al cap que va requerir 7 punts de sutura**. A les imatges enregistrades queda constància de com A. P. cau a terra després que els efectius policials l'empentessin “i un cop allà rep cops de peu i cops de porra per part de diversos agents”.

Dos dels efectius policials, identificats amb els números 5U255 i 5U226, i el responsable de l'actuació a l'Escola Àgora, que rep el sobrenom de “Gamo 1”, seran citats a declarar. El jutge va prendre aquesta decisió després de constatar que als vídeos s'observa com el denunciant, “estès a terra, amb els braços al cap, encara segueix sent colpejat diverses vegades més per l'agent 5U255, que fins i tot li va colpejar el cap per darrere quan estava incorporant-se, ajudat per l'agent 5U226, que també el colpeja, li dóna puntades de peu i l'empeny”.